

MKB Adviseurs en BDO geven advies

Ondernemen tijdens kredietcrisis

Behaalde resultaten uit het verleden bieden geen garantie voor de toekomst. Een bekend zinnetje dat door de kredietcrisis op een pijnlijk duidelijke manier bewaarheid is geworden. Overwaarde, goodwill, pensioenen en beleggingen. De gecalculeerde eindbedragen staan op losse schroeven. Wat is nu wijsheid voor ondernemend Nederland?

Jaren hard werken, maar uiteindelijk niets overhouden? Dit doemscenario leek onmogelijk. Maar sinds de kredietcrisis zijn intrede heeft gedaan in het najaar van 2008 tellen de oude wetten niet meer.

Banken vallen om, aandelen kelderen wereldwijd, spaartegoeden zijn onzeker, de huizenmarkt stagneert en de economie is dicht bij een recessie. Maar wat betekent dit alles voor bakkers, slaggers of vispecialisten. Hoe is de situatie bij hen aangekomen?

Koos Hendriks van MKB Adviseurs: 'Binnen de MKB versgroepen is sprake van enige onrust. Vooral als het gaat om planvorming. Van paniek is geen sprake. De ondernemers zijn wel kritisch en alert. Enkele ondernemers zetten plannen tot investering in de ijskast.'

Frank Meijnders, AA-accountant bij BDO is het met Hendriks eens. 'Paniek is wat zwaar aangezet, onrust heerst er wel. En dat is ook niet raar, want het is nooit eerder voorgekomen dat banken hulp nodig hebben van de overheid om niet om te vallen. Door deze situatie is het moeilijk om geld aan te trekken, omdat banken voorzichtiger zijn met geld uitlenen.'

Het lijdende voorbeeld van de huidige kredietcrisis is de ondergang van de IJslandse bank Icesave. Veel Nederlanders hebben hierdoor grote sommen geld zien verdampen. Maar het debacle lijkt vooral mensen privé te hebben geschaad. Hendriks en Meijnders hebben nog weinig ondernemers gesproken die ook zakelijk het schip zijn ingegaan. 'Het Icesave debacle heeft vooral invloed op privé-situaties. Ik hoor vrij weinig van ondernemers over dit onderwerp. Misschien wordt er door 'schaamte'

(onnodig) niets verteld.' Naast onrust is er vooral sprake van onzekerheid zo blijkt uit de vele 'wat als' vragen die de adviseurs op zich afgevuurd krijgen. Meijnders: 'We krijgen vooral vragen over moet ik mijn geld weghalen bij de bank en hoe moet ik omgaan met liquiditeitsproblemen.

Hendrikk: 'De meest gestelde vragen gaan over welke bank ze moeten kiezen, rentetarieven en voorwaarden, opstellen begrotingen en wel of niet investeren? Hendrikk adviseert vooral om niet te gaan doemdenken. 'Je moet je niet door angst laten leiden, maar door uitgekende plannen en strategie.' Meijnders adviseert ondernemers om goed inzicht te krijgen in hun debiteuren en crediteuren. Ook is het verstandig om de betalingstermijnen te benutten.

Maar wat is nu wijsheid als het gaat om vermogensopbouw?

Meijnders: 'De aandelenmarkt is te onzeker om vermogensopbouw mogelijk te maken. Ik denk dat het op dit moment wijs is om gelden vast te zetten voor een langere periode. Te denken valt aan termijndeposito rekeningen, maar ook staatsobligaties bieden uitkomst. Rendementen vanaf 4,5 à vijf procent wijzen op een hoger risicoprofiel dus men moet zich daar bewust van zijn. Mocht het aandelenbezit in een BV zitten dan is het misschien wijs om ze tegen de huidige lage waarde over te halen naar privé zodat ze in box 3

vervolgens onbelast vol kunnen lopen.'

Hendrikk: 'Vermogen opbouwen kan op vele manieren. Allereerst binnen of buiten het bedrijf. Banksparen/deposito's is momenteel erg in trek. Spaarregelingen via verzekeringsmaatschappijen wat minder. Voor ondernemers is het belangrijk een goede spreiding van vermogen aan te brengen (privé/zaak). Ik raad een flexibele opzet aan, zodat in noodgevallen kan worden beschikt over kapitaal en geen onnodige risico's genomen hoeven worden. Soms kan een wijziging van rechtsvorm belangrijk zijn (van eenmanszaak of vennootschap onder firma naar BV of holding). Hierdoor kan zakelijk vermogen buiten de risicosfeer worden gesteld. Een combinatie met pensioen is mogelijk.'

En pensioenopbouw?

Meijnders: 'Als je pensioen in eigen beheer kunt opbouwen, is het raadzaam om dit te doen door middel van deposito's en/of obligaties. Beleggingssystemen of aandelen is nu niet raadzaam.' Hendrikk raadt ook aan geen onnodige risico's te nemen. 'Voor pensioen geldt één belangrijke stelregel: Gebruik je pensioen "gat" om fiscaal vriendelijk te sparen voor later. Soms is pensioenopbouw in eigen beheer (via BV/holding) een optie, soms is een verzekerd pensioen (via verzekering/bank) een goede optie. Pensioenopbouw is zo specifiek dat een goed advies aangepast per situatie van nood-

zakelijk belang is om te komen tot een goede voorziening.

Hoe moet de ondernemer omgaan met reeds geplande investeringen?

Hendrikk: 'Een goede onderbouwing van de plannen/investering is van wezenlijk belang. Enerzijds voor het verkrijgen van een juiste financiering, anderzijds om risico's zoveel mogelijk uit te sluiten. Vooral nu geldt - zonder goed plan géén financiering! Reeds geplande investeringen moeten (desnoods opnieuw) worden getoetst op rendement op langere termijn. Met een goed onderbouwd plan (inclusief gezonde exploitatie- en balansprognoses) hoeft een financiering, ook op dit moment, geen problemen op te leveren. De voorwaarden om een bedrijf überhaupt te financieren worden wel aangescherpt. Er is duidelijk sprake van een schifting bij financiering! Je zou kunnen spreken van een natuurlijke selectie.'

Meijnders adviseert ondernemers op hun cashflow te letten en op dit moment niet te investeren als het niet per se noodzakelijk is. Ook wijst hij op de toekomstige mogelijkheid van versneld afschrijven van activa. 'Er is een wetsvoorstel in aantocht over het willekeurig/vervroegd afschrijven van activa. Als die wet wordt aangenomen, mag een ondernemer vijftig procent van zijn activa afschrijven op jaarbasis. Hierdoor behouden bedrijven meer liquiditeit.' ■

Tips

Koos Hendrikk, MKB Adviseurs

- **GOEDE PLANVORMING**, -onderbouwing (door o.a. prognoses maken, investerings- en financieeringsplan opzetten, benchmarking toepassen, verdieping in de toekomst).
- **KORT-CYCLISCHE CONTROLE** van omzetten, marges, kosten (blijven volgen en vergelijken).
- **SNEL EN ALERT BIJSTUREN** indien nodig (wacht vooral niet te lang met ingrijpen).
- **JE NIET DOOR ANGST LATEN LEIDEN**, maar door uitgekende plannen en strategie.
- **RISICO'S INSCHATTEN** en mogelijk beperken.
- **SAMENWERKING MET COLLEGA'S**, banken, leveranciers, klanten, organisaties (samen ben je sterker).
- **PERSONELE KOSTEN SCHERP BEWAKEN** (vaak grootste en beïnvloedbare kostenpost).
- **BEPERK DE PRIVÉ-UITGAVEN** en zorg voor reserves binnen het bedrijf.

Tips

Frank Meijnders, BDO

- **ZORG VOOR GOED INZICHT** in debiteuren en crediteuren.
- **BENUT BETALINGSTERMIJNEN**.
- **BOUW PENSIOEN IN EIGEN BEHEER OP** via deposito's en/of obligaties.
- **LET OP JE CASHFLOW**. Investeer alleen als het moet.
- **WETSVOORSTEL OM SNEL ACTIVA AF TE SCHRIJVEN**: stel investeringen uit tot wetsvoorstel is aangenomen.
- **RENDEMENTEN VANAF 4,5 - 5%** wijzen op een hoger risicoprofiel
- **AANDELENBEZIT IN EEN BV?** Hevel over naar privé.
- **LAAT JE NIET LEIDEN DOOR ANGST**, maar door uitgekende plannen en strategie.